

Eğitim Alanında Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Literatürünün Bibliyometrik Analizi

Dr. Ali Tosun

Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye

Orcid: 0000-0001-8214-876X

Dr. Yusuf Gidiş

Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye

Orcid: 0000-0001-6507-0358 [gidisyusuf@gmail.com](mailto:gidisusuf@gmail.com)

Özet

Bu çalışma eğitim araştırmaları alanında örgütsel vatandaşlık davranışı (ÖVD) temalı yayınların yapısal ve entelektüel dökümünü incelemek amacıyla bibliyometrik analiz yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Web of Science veri tabanında yapılan taramalarda 2000-2024 yılları arasında yayımlanan makaleler değerlendirilmiştir. Araştırmada yayın sayısı, atıf dağılımları, yazarlar, ülkeler, kurumlar, anahtar kelimeler ve dergiler gibi bibliyometrik göstergeler analiz edilmiştir. Bibliyometrik yazılımı kullanılarak anahtar kelime eş zamanlılık ağları ve tema haritaları oluşturulmuş; alandaki gelişim eğilimleri detaylandırılmıştır. Sonuçlara göre ÖVD üzerine yapılan çalışmalar 2000 yılından itibaren artış göstermiş; özellikle 2015 sonrası yoğunlaşmıştır. Ancak yayın sayılarındaki artışa rağmen makale başına düşen atıf sayılarında azalma gözlemlenmiştir. Bu durum literatürde teorik ve ampirik doygunluğa ulaşılmasıyla ilişkilendirilmiştir. ÖVD ile en çok ilişkilendirilen temalar arasında iş doyumu, liderlik, bağlılık, örgüt kültürü ve motivasyon yer almıştır. ÖVD literatüründe en etkili yazarlar ve çalışmalar belirlenmiş, özellikle Somech A. ve çalışmaları öne çıkmıştır. Ayrıca en fazla yayın yapılan dergiler arasında “Journal of Educational Administration” ve “Educational Management Administration & Leadership” yer almıştır. Araştırma ÖVD üzerine çalışanlar için literatürdeki eğilimleri ve bağlantıları anlamada önemli bir rehber sunarken alanda yeni araştırma olanaklarını da işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel vatandaşlık davranışı, bibliyometri, bilimsel haritalama

Bibliometric Analysis of the Literature on Organizational Citizenship Behavior in Education Abstract

This study was conducted using the bibliometric analysis method to examine the structural and intellectual composition of publications themed on organizational citizenship behavior (OCB) in the field of educational research. Articles published between 2000 and 2024 were evaluated based on searches in the Web of Science database. Bibliometric indicators such as publication count, citation distributions, authors, countries, institutions, keywords, and

journals were analyzed in the study. Using the Biblioshiny software, keyword co-occurrence networks and thematic maps were created, and development trends in the field were detailed. The results indicate that studies on OCB have increased since 2000, with a notable intensification after 2015. However, despite the rise in publication numbers, a decline in citations per article has been observed. This trend has been associated with theoretical and empirical saturation in the literature. The themes most frequently associated with OCB include job satisfaction, leadership, commitment, organizational culture, and motivation. The most influential authors and studies in the OCB literature were identified, with Somech A. and their works standing out in particular. Additionally, the journals with the highest number of publications included *Journal of Educational Administration* and *Educational Management Administration & Leadership*. This study serves as a significant guide for those researching OCB, offering insights into trends and connections in the literature while pointing to new research opportunities in the field.

Keywords: Organizational citizenship behavior, bibliometrics, scientific mapping

1.Giriş

Modern örgütlerin başarı elde edebilmesi çalışanlarının iş tanımlarıyla sınırlı kalmayıp, beklentilerin ötesinde bir çaba göstermelerine dayanır (McShane ve Glinow, 2014). Bu çabalar çalışanların iş performansının yalnızca öngörülen görevlerden ibaret olmadığını, daha fazlasını kapsadığını ortaya koyar (Organ, 1988). Örgütlerin etkinliği, çalışanlarının hem kendileri hem de örgütleri için kararlı bir şekilde çaba sarf etmelerine bağlı olabilir.

Çalışanların belirlenmiş rollerin ötesine geçen davranışları ilk kez Barnard tarafından öne sürülmüştür (Kaplan, 2011). Daha sonra 1983 yılında Bateman ve Organ, bu davranışları yönetim bilimi literatürünü kazandırırken örgütsel vatandaşlık davranışı (ÖVD) kavramını tanıtmışlardır (Karaman ve Aylan, 2012; Yılmaz, 2012). Bu kavram Organ'ın 1988'de yaptığı tanımla birlikte önemli bir yer edinmiştir. Organ, ÖVD'yi örgütün formal ödül sisteminde yer almayan ancak örgütün etkinliğini ve verimliliğini artıran, çalışanların gönüllü ekstra rol çabaları olarak tanımlar (Yener ve Aykol, 2009). Bu tanım, literatürde en çok kullanılanlardan biri olmuştur.

Örgütsel vatandaşlık davranışları, çalışanların önceden tanımlanmayan ve ödüllere bağımsız olarak gönüllülük esasa dayalı örgüt adına yaptıkları faaliyetler olarak ifade edilir (Serinkan ve Erdiş, 2014). Bu davranışlar emre dayalı olmayan nitelikleriyle resmi örgütsel davranışlardan ayrılır. Zorlayıcı olmayan bu davranışlar kişisel tercihlere dayanır ve yerine getirilmediği takdirde herhangi bir yaptırım uygulanmaz (Çetin, Yeşilbağ ve Akdağ, 2003). Bu özellikler ÖVD'nin çok boyutlu bir yapıya sahip olduğunu ve birey ile örgüt için avantajlı davranışları içerdiğini göstermektedir (Somech ve Drach-Zahavy, 2000).

Kavramın tarihsel gelişimi iki dönemde incelenebilir. Birinci dönem 1930'lu yıllardan 1980'lerin başlarına kadar kavramsallaşmayı destekleyen temel çalışmaları kapsar. Bu dönemde çalışan davranışlarının örgüt performansına katkısına dair farkındalıklar artmış ve ilk teorik çerçeveler geliştirilmiştir. İkinci dönem ise 1980'lerle birlikte ÖVD'nin bağımsız bir kavram olarak ortaya çıkmasıyla başlayan ve günümüzde devam eden kapsamlı araştırmaları içerir (Karaaslan, Özler ve Kulaklıoğlu, 2009). Bu tarihsel arka plan ÖVD'nin giderek daha fazla önem kazanmasını açıklayan önemli bir temel oluşturabilir.

Son yıllarda ÖVD çalışan performansının değerlendirilmesi, ücretlendirme politikaları ve terfi kararları gibi alanlarda kritik bir rol oynamaya başlamıştır (Erdoğan, 2010). Bu davranış örgütlerin uzun vadeli başarıları için stratejik bir unsur haline gelmiştir. Literatürde ÖVD'nin örgütsel performansı iyileştirmedeki önemi, özellikle yardımlaşma, nezaket, vicdanlılık, centilmenlik ve sivil erdem gibi boyutlarıyla çok yönlü şekilde tartışılmıştır (Polat, 2007). Yardımlaşma davranışı örgüt içinde sinerji yaratma potansiyeline sahiptir (Tutar, 2016). Nezaket, çalışanların karşılıklı saygıyı temel alarak iş ilişkilerini güçlendirdiğini gösterir (Çetin, 2011). Vicdanlılık ise bireylerin işlerini özenle yerine getirmelerini ifade eder (Mammadova, 2022). Centilmenlik ve sivil erdem boyutları, örgütsel uyumu destekleyen kritik unsurlar olarak öne çıkar (Sezgin, 2005; Çelik, 2007).

Yukarıdaki alanyazın temelli açıklamalardan da anlaşılacağı üzere günümüz örgütlerinde bireylerin görev tanımları dışında sergiledikleri gönüllü davranışlar, örgütsel verimliliği ve çalışanlar arası uyumu artırmada önemli bir rol oynamaktadır. ÖVD çalışanların bireysel inisiyatifleriyle ortaya koydukları ve doğrudan ödüllendirilmesi beklenmeyen ancak örgütün işleyişine katkı sağlayan bu tür davranışları ifade etmektedir. Bu kavram özellikle çalışan tutumları, liderlik tarzları ve örgüt kültürü gibi çeşitli faktörlerle ilişkili olarak akademik literatürde geniş bir araştırma alanı oluşturmuştur. Bu çalışmada ÖVD üzerine yapılan araştırmaların gelişim sürecini, temel eğilimlerini ve gelecekteki araştırma fırsatlarını belirlemek amacıyla bibliyometrik bir analiz gerçekleştirilmiştir. Bibliyometrik yöntemler literatürün sistematik bir şekilde incelenmesine olanak sağlayarak, alandaki bilgi birikimini bütüncül bir perspektifle değerlendirme imkânı sunmaktadır. Bu bağlamda ÖVD'nin uluslararası alanyazında nasıl ele alındığı ile çalışmaların üretkenlik ve eğilimleri açısından önemli bir araştırma konusu olmuştur. Ayrıca ÖVD'nin kavramsal çerçevesini çizmek ve gelecekteki araştırmalar için bir temel oluşturmak amacıyla uluslararası temalı çalışmalardaki üretkenlik ve eğilimler öne çıkarabilmek için önemli

görülmüştür. Eğitim araştırmaları alanında örgütsel vatandaşlık temalı çalışmaların yapısal ve entelektüel dökümünün ortaya çıkarılmasının amaçlandığı bu çalışmada řu sorulara yanıt aranmıştır:

1. ÖVD kavramının yıllara göre bilimsel üretim durumu nedir?
2. ÖVD kavramı temalı en çok atıf alan makaleler hangileridir?
3. ÖVD kavramı temalı makalelerin ortak atıf analizi nasıldır?
4. ÖVD kavramı temalı makalelerin önde gelen yayıncıları ve yazarları hangileridir?
5. ÖVD kavramı temalı çalışmalarda önde gelen ülke ve kurumların dağılımı nedir?
6. ÖVD kavramı temalı çalışmaların anahtar kelimeleri ve Araştırma Eğilimleri nedir?

2. Yöntem

Bu çalışmada bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak örgütsel vatandaşlık temalı çalışmaların yapısal ve entelektüel dökümü çıkarılmaya çalışılmıştır. Araştırma Web of Science (WOS) veri tabanında tarama yapılarak belirli anahtar kelimeler kullanılarak yürütülmüştür. Anahtar kelimeler olarak "eğitim" ve "örgütsel vatandaşlık" terimleri belirlenmiştir. Tarama sürecinde 2000-2024 yılları arasında yayımlanan makaleler hedef alınmış ve bu dönemdeki literatürdeki gelişmelerin daha iyi anlaşılması amaçlanmıştır. Bibliyometrik analiz anahtar kelimeler, yazarlar ve yayınların atıfları gibi parametreleri değerlendirerek belirli bir araştırma alanındaki dinamikleri ve eğilimleri incelemeye olanak sağlar (Van Eck ve Waltman, 2010). Bu yöntem bilimsel bilginin kapsamı ve yapısı hakkında önemli ipuçları sunar ve yeni araştırma olanaklarını keşfetmeyi mümkün kılar.

Veri kaynağı olarak Web of Science (WoS) tercih edilmiştir. WoS; bilimler, sosyal bilimler, sanat ve beşeri bilimler gibi çeşitli disiplinleri kapsayan geniş bir veri tabanıdır ve dünyanın en eski ve yetkin araştırma yayınları ile atıf veritabanı olarak kabul edilmektedir (Birkle et al., 2020). Eugene Garfield tarafından 1964 yılında kurulan WoS, 34.000 dergiyi kapsamaktadır ve geniş bir araştırma yelpazesi sunar. Bu veri tabanının kapsamı ve güvenilirliği araştırmamız için idealdir.

Bibliyometrik analiz alanın entelektüel yapısını çözümlyerek önemli bağlantıları ve çıkışları ortaya koyar. Araştırmalarda yazarlar, ülkeler, kurumlar ve araştırma konuları gibi bileşenler arasındaki sosyal ve yapısal ilişkiler analiz edilir (Donthu, 2021). Bu yöntem bilimsel verilerin

büyük bir hacimde incelenmesini ve anlamlı bir şekilde özetlenmesini sağlar. Örgütsel vatandaşlık temalı yayınların evrimsel gelişimi incelenerek yeni araştırma alanlarına ışık tutulmuştur.

Veri toplama süreci WOS veri tabanında gerçekleştirilen arama sonuçlarının filtrelenmesi ile başlamıştır. Elde edilen makaleler yazar bilgileri, yayımlanma yılı, dergi ismi, atıf sayısı ve anahtar kelimeler gibi bibliyometrik göstergeler açısından incelenmiştir. Analiz ve görselleştirme için Biblioshiny yazılımı kullanılmıştır. Literatür verilerinin yüklenmesinin ardından yıllık yayın üretimi, atıf alan belgeler, yazarlar, ülkeler ve anahtar kelime ağı gibi konular incelenmiştir (Wang ve Jia, 2023). Kelime ağaç haritaları, anahtar kelime eş zamanlılık ağları ve tema haritaları oluşturularak gelişim eğilimleri detaylandırılmıştır. Biblioshiny'nin sunduğu görselleştirme seçenekleri, araştırma sorularını etkili ve hızlı bir şekilde yanıtlamamıza olanak tanımıştır.

2.1. Veri Setinin Oluşturulması

Eğitim Araştırmaları alanda örgütsel vatandaşlık temalı araştırmaları analiz etmek için veriler en kritik uluslararası dergileri kapsayan ve ücretsiz olarak erişilebilen Web of Science (WoS) Core Collection veri tabanından elde edilmiştir. Arama "All Fields-Education" VE " "Topic-organizational citizenship" VEYA "Topic-organizational citizenship*" VEYA "Topic-organizational citizenshipl#" VEYA "Topic-organisational citizenship" VEYA "Topic-organisational citizenship*" VEYA "Topic-organisational citizenshipl#" anahtar kelimeleri ile yapıldı. Bu arama sonucunda 8202 çalışmaya ulaşıldı. Sırasıyla yapılan filtrelemeler sonucunda (Article: 736, Education Educational Research: 234, İngilizce Makaleler: 227, İlgisiz Çalışmaların Elenmesi:163) incelemek için 163 çalışma elde edildi. Analizin en güncel yayınları kapsamasını sağlamak için 2024 yılının sonuna kadar olan yayınlar dahil edildi. Veriler R Studio aracılığıyla Biblioshiny' programında analiz edilmiştir. Analizi yapılan 163 çalışmadan oluşan koleksiyonla ilgili temel bilgilere ilişkin veriler Tablo 1 de sunulmuştur.

Tablo 1. Koleksiyonla İlgili Ana Bilgiler

AÇIKLAMA	SONUÇLAR
VERİLER HAKKINDA ANA BİLGİLER	
Zaman Aralığı	2000:2024

Kaynaklar (Dergiler, Kitaplar, vb.)	78
Belgeler	163
Yıllık Büyüme Oranı %	12.25
Belge Ortalama Yaşı	6.91
Belge başına ortalama atıflar	20.4
Referanslar	7966

BELGE İÇERİĞİ

Anahtar Sözcükler Artı (ID)	376
Yazarın Anahtar Sözcükleri (DE)	457

YAZARLAR

Yazarlar	324
Tek yazarlı belgelerin yazarları	37

YAZAR İŞBİRLİĞİ

Tek yazarlı belgeler	42
Belge başına ortak yazarlar	2.37
Uluslararası ortak yazarlıklar %	16.56

BELGE TÜRLERİ

Makale	141
Makale; kitap bölümü	13
Makale; erken erişim	9

Tablo 1’de 2000-2024 yılları arasında örgütsel vatandaşlık konusunu ele alan 163 çalışmaya ilişkin genel bilgiler yer almaktadır. Araştırma verileri dikkate alındığında; bu alanda geniş bir zaman dilimini kapsayan çeşitli kaynaklardan bulgular elde edilmiştir. Dokümanların yıllık büyüme hızı

%12.25 olup zaman içinde araştırmaların tutarlı bir şekilde genişlediğini göstermektedir. Kaynak sayısı ise toplam 78'tir. Çalışmalarda hem tek yazarlı hem de ortak yazarlı eserlere yer verildiği görülmektedir. Bu durum örgütsel vatandaşlık konusundaki araştırmaların durumunu ve yaygınlığını ortaya koymaktadır.

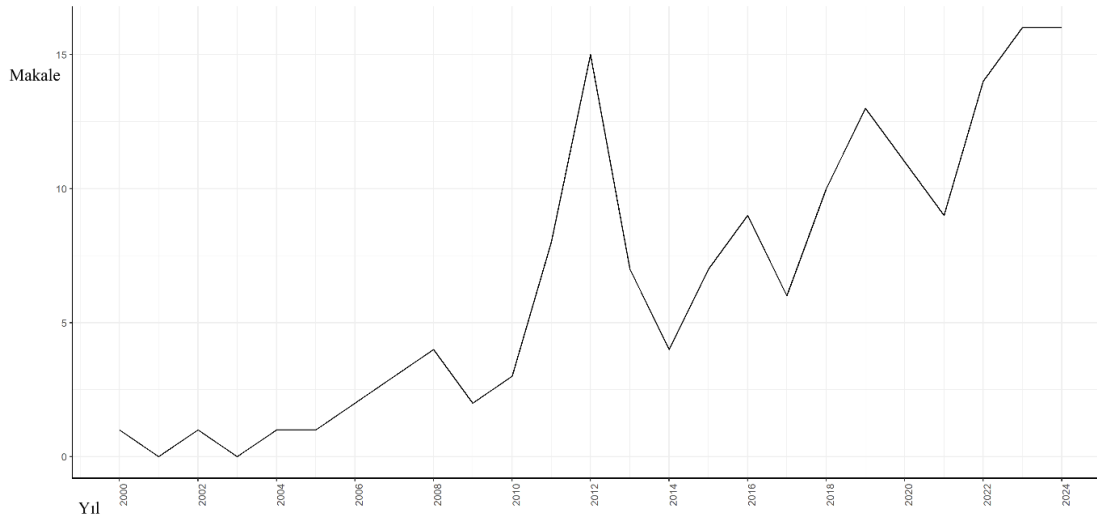
3. Bulgular

3.1. Yıllık Bilimsel Üretim

Bu bölümde örgütsel vatandaşlık araştırmalarının yayın çıktıları, kaynaklar ve alıntılar açısından gelişimi ve eğilimleri ardından üretken bilim insanları, kurumları ve sosyal ağları son olarak örgütsel vatandaşlık araştırmalarının tematik odağı sunulmuştur.

3.1.1. Yayın sayıları

Yıllık alan yazın üretimi kapsamında örgütsel vatandaşlık anahtar kelimesi ile WoS'ta yer alan ilgili yayınlar yıllık ortalama olarak Şekil 1'de verilmiştir.

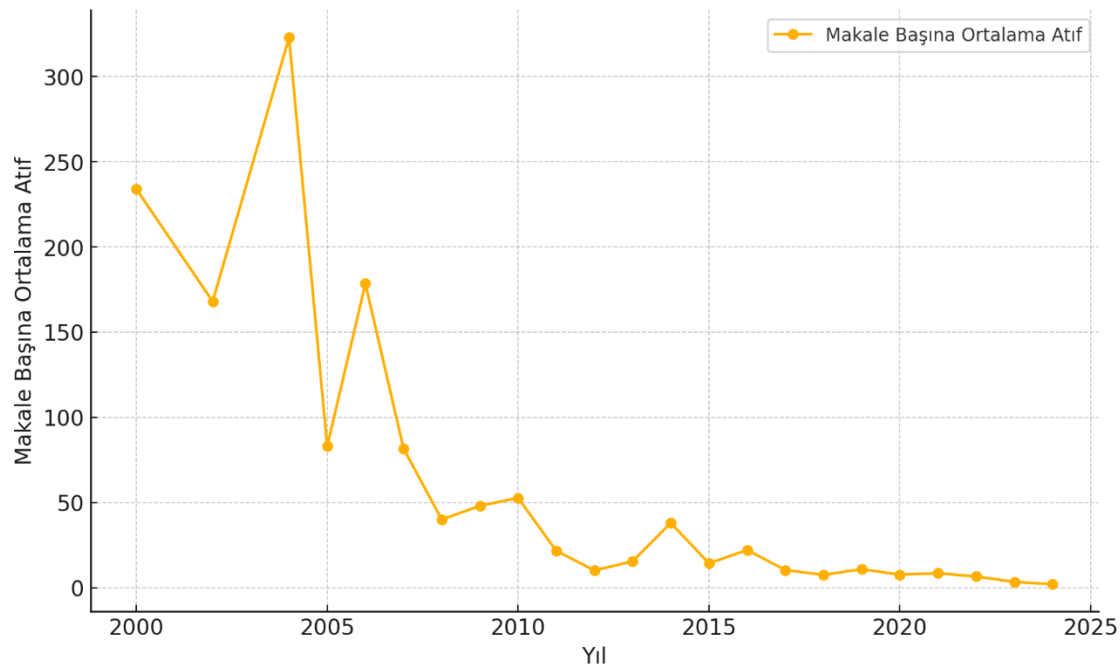
Şekil 1. Yayın Sayıları

Şekil 1 görüldüğü gibi örgütsel vatandaşlık davranışı konusunu ele alan Eğitim Bilimleri alanındaki akademik yayınların yıllık üretimi, 2000-2024 yılları arasında analiz edilmiştir. İncelenen dönemde araştırma alanının gelişimini ve akademik ilginin evrimini ortaya koyan belirgin trendler gözlenmiştir.

Analiz edilen verilere göre bu dönemin başlangıcı olan 2000 yılında yalnızca 1 yayın üretilmiş; sonraki birkaç yıl içinde ise yayın üretimi sınırlı düzeyde kalmıştır. Özellikle 2000-2010 yılları arasında dalgalı bir seyir izlenmiş ve bazı yıllarda hiç yayın yapılmazken diğer yıllarda yalnızca birkaç çalışma üretilmiştir. Bu durum örgütsel vatandaşlık davranışının akademik çevrelerde başlangıçta sınırlı bir ilgi gördüğünü işaret etmektedir. 2010 sonrası dönemde ise yıllık yayın sayılarında artış gözlenmiştir. Bu artış konunun akademik literatürde daha fazla önem kazanmaya başladığını göstermektedir. Özellikle 2015 yılından itibaren yıllık üretim ivme kazanmış ve daha istikrarlı bir artış eğilimi sergilemiştir. 2023 (f=16) yılı analiz edilen dönem içerisinde en yüksek yayın sayısına ulaşılan yıl olarak dikkat çekmektedir. Bu durum örgütsel vatandaşlık davranışı konusunun akademik çevrelerde büyük bir ilgi gördüğünü ve bu dönemde yapılan araştırmaların yoğunlaştığını göstermektedir.

3.1.2. Atıf sayıları

Yıllık alan yazın üretimi kapsamında örgütsel vatandaşlık anahtar kelimesi ile WoS'ta yer alan ilgili atıflar yıllık ortalama olarak Şekil 1'de verilmiştir.

Şekil 2. Yıllara göre makale başına ortalama atıf sayıları

Şekil 2' de yer alan makale başına düşen atıf sayıları, ÖVD'ye yönelik akademik ilginin yıllara göre farklılaştığını göstermektedir. Bu veriler ÖVD'ye yönelik akademik ilginin artış ve azalış

dönemlerini ortaya koymaktadır. Yıllık makale başına ortalama atıflar incelendiğinde, atıfların 2000 yılında (f=234) başladığı görülmektedir. En yüksek makale başına düşen ortalama atıf sayısı 2004 yılında (f=323) ve en düşük makale başına düşen ortalama atıf sayısının 2024 yılında (f=2) olduğu görülmektedir. 2004 yılında ulaşılan bu yüksek ortalama alanda etkili ve temel oluşturan çalışmaların yayınlandığı bir dönemi temsil edebilirken 2005 yılındaki düşüş konuya olan ilginin belirli dönemlerde azalma gösterebildiğini ortaya koymaktadır. Ortalama atıf sayılarının yıllara göre değişimi bazı dönemlerde belirli makalelerin alan üzerinde yoğun bir etki yaratmış olabileceğini göstermektedir.

3.2. En Çok Atıf Yapılan Yayınlar

Tablo 2 örgütsel vatandaşlık davranışı anahtar kelimesi için eğitim araştırmaları alanyazında en çok atıf alan çalışmalarını özetlemektedir.

Tablo 2. En çok küresel atıf yapılan yayınlar

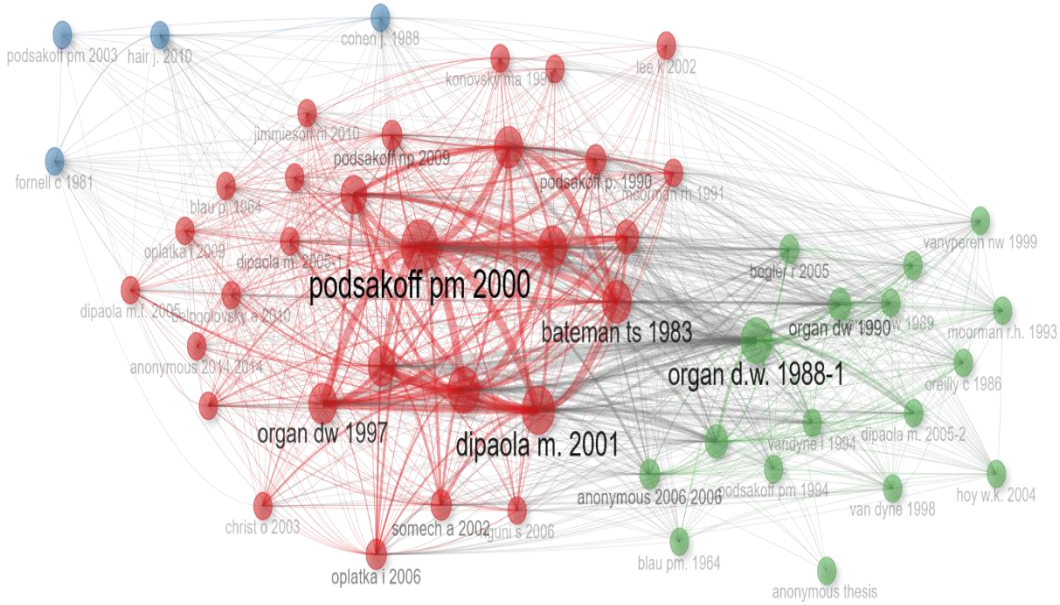
Yazar(lar)	Yayı		Topl am Atıf	Yıllık Ortalama Atıf	Norm. Topla m Atıf
	n	DOI			
Bogler R. Somech A.	2004	10.1016/j.tate.2004.02.003	323	15,38	1,00
Nguni S. Sleegers P. Denessen, E.	2006	10.1080/09243450600565746	260	13,68	1,46
Somech A. Drach-Zahavy A.	2000	10.1016/S0742-051X(00)00012-3	234	9,36	1,00
Somech A. Bogler, R.	2002	10.1177/001316102237672	168	7,30	1,00

Hoy A. W.						
Hoy W. K.	2008	10.1016/j.tate.2007.08.004	118	6,94		2,95
Kurz N. M.						
<hr/>						
Somech A.	2007	10.1177/0013161X062912	103	5,72		1,26
Ron I.		54				
<hr/>						
Oplatka I,	2006	10.1177/0013161X052859	97	5,11		0,54
		87				
<hr/>						
Somech A.	2010	10.1177/10946705103617	90	6,00		1,71
		45				
<hr/>						
Eagan M. K.						
<hr/>						
Sharkness J.		10.1007/s11162-010-				
Hurtado S.	2011	9189-9	85	6,07		3,93
Mosqueda C.						
M. Chang M. J.						
<hr/>						
Oplatka I.	2007	NA	83	4,61		1,02
<hr/>						

Tablo 2'deki Verilere göre bu alanda en fazla atıf alan makaleler arasında yayınlanma tarihleri itibarıyla belirgin bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir. Çalışmaların genel eğilimi yayın tarihinden itibaren geçen süre arttıkça atıf sayısında da artış olduğu yönündedir. Bununla birlikte listenin ilk sırasında yıllık ortalama 15.38 atıf oranıyla Bogler (2004) yer almaktadır. Diğer yandan Nguni vd. (2006) tarafından yapılan çalışma, yıllık 13.68 atıf oranı ile dikkat çekmektedir. Özellikle Hoy vd. (2008) çalışması ise "Normalized TC" değeri açısından oldukça çarpıcıdır ve alan literatürüne özgün katkılar sunduğunu göstermektedir. Bu durum atıf sayısı ile konunun güncelliği arasındaki güçlü ilişkiye işaret etmektedir. İlk beş çalışma incelendiğinde eğitim liderliği ve örgütsel davranış bağlamında disiplinlerarası bir yaklaşımın benimsendiği görülmektedir.

3.3. Makalelerin Ortak Atıf Analiz

Eğitim Bilimleri alanında örgütsel vatandaşlık davranışı anahtar kelimesiyle elde edilen yayınların ortak atıf ilişkisi Şekil 3’te sunulmuştur.

Şekil 3. Yayınların ortak atıf ağları

Şekil 3 analizde kullanılan düğüm sayısını ve Louvain kümeleme algoritmasını temel alarak, belirlenen üç kümenin görselleştirilmesini sağlar. Her küme farklı renklerle temsil edilmiştir. Ağ analizi ile belirlenen betweenness (arasındalık), closeness (yakınlık) ve PageRank değerleri gibi merkezilik ölçütleri, bu ağdaki düğümlerin önem derecesini belirlemek için kullanılmıştır. Örgütsel davranış anahtar kelimesine ilişkin yayınların ortak atıf ağlarının daha iyi anlaşılması amacıyla elde edilen kümelerle ilişkili arasındalık değerleri Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Yayınların ortak atıf ağlarının arasındalık değerleri

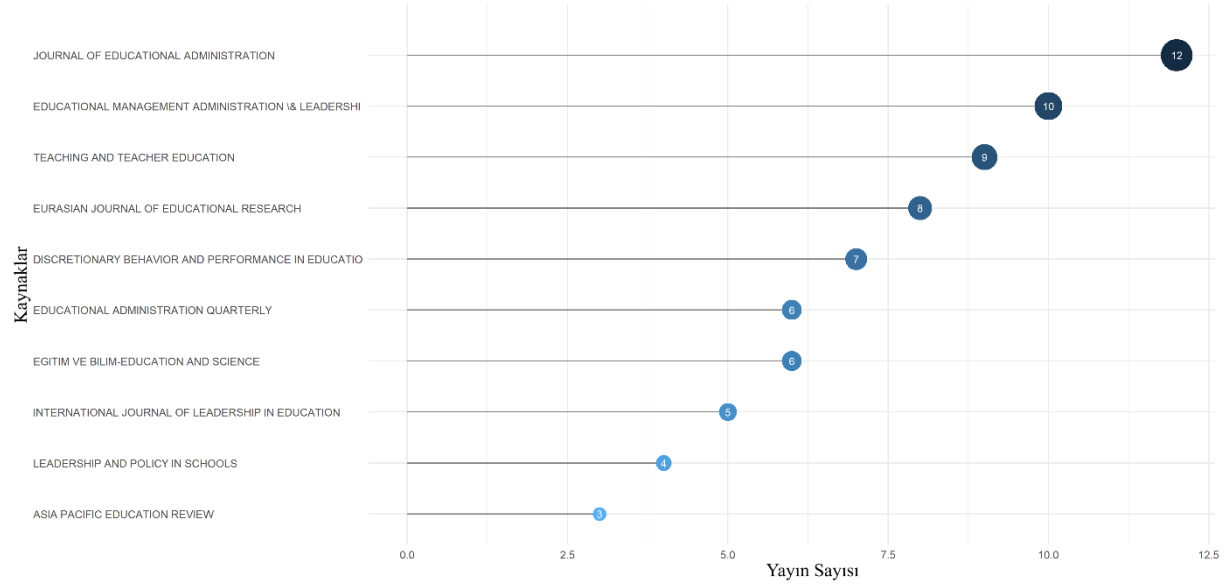
Sıra	Düğüm (Node)	Küme (Cluster)	Arasındalık (Betweenness)
1	Podsakoff et al. (2000)	1	53,865

2	Dipaola & Tschannen-Moran (2001)	1	33,63
3	Bateman & Organ (1983)	1	30,969
4	Smith, Organ & Near (1983)	1	26,855
5	Somech & Drach-Zahavy (2000)	1	19,599
6	Bogler & Somech (2004)	1	14,211
7	Williams & Anderson (1991)	1	13,918
8	Organ & Ryan (1995)	1	13,746
9	Organ (1997)	1	11,941
10	Organ (1988)	1	9,203

Tablo 3'te görüldüğü üzere kırmızı kümede yer alan **Podsakoff et al. (2000)**, en yüksek arasındalık merkezilik ölçüsüne (53.865) sahip en etkili yayındır. Aynı kümede yer alan **Dipaola & Tschannen-Moran (2001)** ve **Organ (1997)** de sırasıyla 33.63 ve 11.941 değerleri ile alandaki diğer önemli çalışmalardır. Bu durum kırmızı kümenin örgütsel vatandaşlık davranışları alanında etkili bir bilgi birikimini temsil ettiğini göstermektedir. Yeşil kümede yer alan **Somech & Drach-Zahavy (2000)**, 19.599 arasındalık değeri ile bu kümenin en etkili araştırmacısıdır. Bu çalışma örgütsel vatandaşlık davranışlarının farklı bağlamlarda uygulamalarını ele almasıyla dikkat çekmektedir.

3.4. Kaynak Dergilerin İncelenmesi

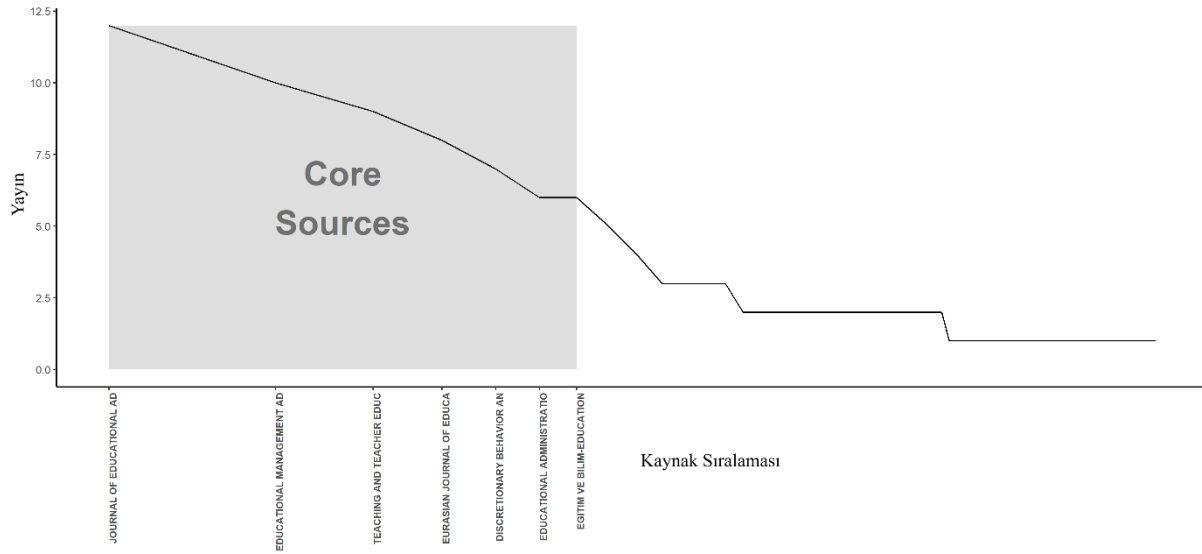
Eğitim bilimleri alanında örgütsel vatandaşlık davranışı üzerine yapılan çalışmalarda en çok atıf alan kaynaklar Tablo 1'de sunulmuştur.

Şekil 4. Örgütsel vatandaşlık davranışı çalışmalarına en ilgili kaynaklar

Tablo 4 incelendiğinde bu alandaki araştırmaların en fazla “Journal of Educational Administration” (f=12) isimli dergide yayımlandığı görülmektedir. Bunu sırasıyla “Educational Management Administration & Leadership” (f=10) ve “Teaching and Teacher Education” (f=9) dergileri takip etmektedir. Örgütsel vatandaşlık araştırmalarının kritik temalarını gösteren en ilgili 10 kaynak, örneklenen çalışmadaki yayınların %49.9'unu temsil eden 70 yayını kapsadığı anlaşılmaktadır. Elde edilen bulgular araştırma yoğunluğunun özellikle eğitim yönetimi ve öğretmen eğitimi temalarına odaklandığını göstermektedir.

Eğitim yönetimi alanındaki kaynaklar Bradford Yasası aracılığıyla incelenmiş ve sonuçlar Şekil 5'te sunulmuştur.

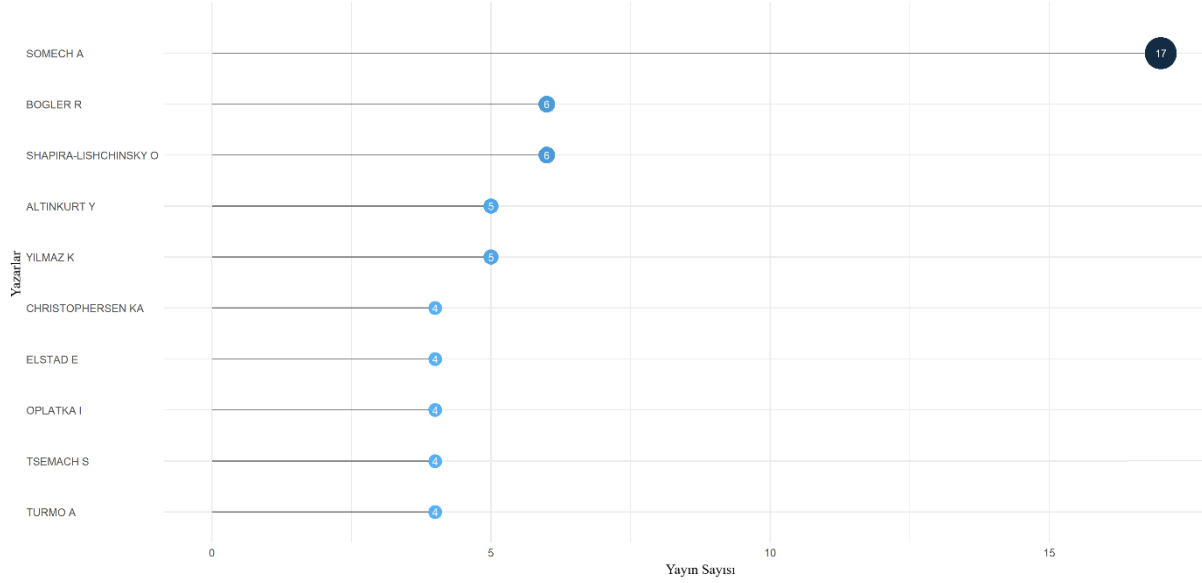
Şekil 5 Bradford yasası sonuçlarına göre merkez yayınlar

Bradford Yasası bir alandaki yayınların etkisini ve yeterliliğini değerlendirme ilkesine dayanmaktadır. Elde edilen verilere göre; Journal of Educational Administration (f=12), Educational Management Administration & Leadership (f=10) ve Teaching and Teacher Education (f=9) merkezde yer alan kaynaklar olarak dikkat çekmektedir. Bu kaynaklar alandaki araştırmacılar için temel referans noktaları olarak kabul edilebilir ve yeterli bilgi sağlamaktadır. Çalışmanın sonuçları bu dergilerin eğitim yönetimi alanında temel ve çekirdek yayınlar olduğunu göstermektedir. Araştırmacılar bu kaynakları takip ederek alandaki gelişmeleri daha etkili bir şekilde izleyebilirler.

3.5. Yazarlar ve Kurumlar

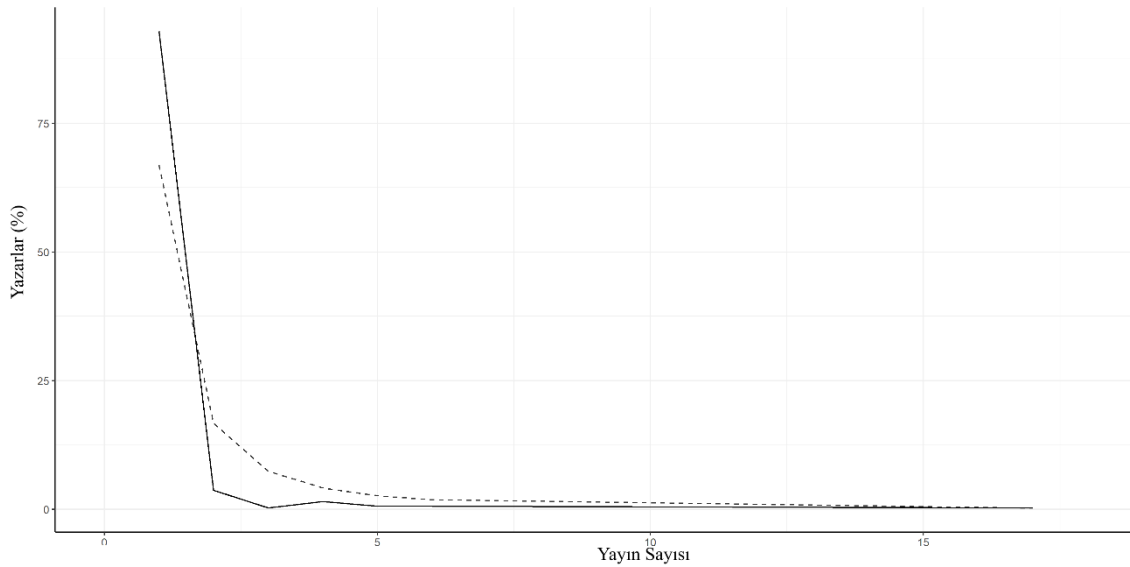
3.5.1. Üretken Yazarlar

Eğitim Bilimleri alanında “Örgütsel Vatandaşlık Davranışı” temalı akademik çalışmaların yayın üretimi incelenmiş ve ulaşılan bulgular Şekil 6’da sunulmuştur.

Şekil 6. Örgütsel vatandaşlık davranışı alanındaki en üretken yazarlar

Şekil 6’de görüldüğü üzere Somech A. 17 yayın (Yayın ayrışımı: 9,33) ile alanın en üretken yazarı olmuştur. Onu sırasıyla Bogler R. (f=6, Yayın ayrışımı: 2,83), Shapira-Lishchinsky O. (f=6, Yayın ayrışımı: 3,50), Altinkurt Y. (f=5, Yayın ayrışımı: 1,92) ve Yılmaz K. (f=5, Yayın ayrışımı: 2,33) takip etmektedir. Yazarların alana olan ilgilerini belirlemek amacıyla Lotka yasası çerçevesinde değerlendirmeler yapılmış ve Şekil 7’de sunulan bulgular elde edilmiştir.

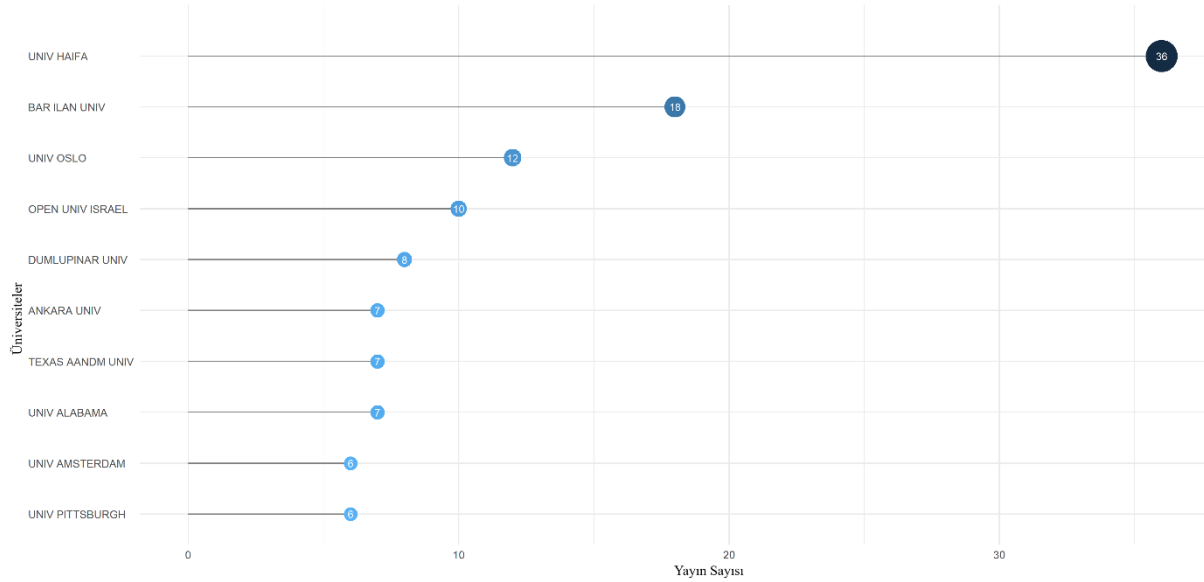

Şekil 7. Lotka yasasına göre eğitim yönetimi alanındaki yazarların dağılımı

Buna göre ÖVD temalı yayınların %81'i (f=146) sadece tek yayın yapan yazarlar tarafından üretilmiştir. Alana iki yayınlara katkı veren yazarların oranı %12,2 (f=22) ve üç yayın yapan yazarların oranı %3 (f=5) olarak belirlenmiştir. Lotka yasası uyarınca bir alanın yazar üretkenliğinin sınıflandırılmasında tek yayın yapan yazarların toplam yayın oranının %60 civarında, iki yayın yapanların %15 civarında ve üç yayın yapanların %9 civarında olması üretkenliğin yeterli olduğuna işaret etmektedir (Lotka, 1926). Elde edilen bulgular ışığında ÖVD temalı yayın yapan yazarların alana ilgisinin sınırlı olduğu ve alanın üretkenlik açısından yeterli bir seviyeye ulaşmadığı ifade edilebilir.

3.5.2. En İlgili Kurumlar

Eğitim bilimleri alanında örgütsel vatandaşlık davranışı konulu akademik yayınlar üzerine yapılan bibliyometrik analiz sonucunda alana en ilgili kurumlar belirlenmiş ve ulaşılan bulgular şekil 4'de sunulmuştur.

Şekil 8 Örgütsel vatandaşlık davranışı temalı yayınlara en ilgili kurumlar

Şekil 8 incelendiğinde alana en ilgili kurumun Univ. Haifa (f=36) olduğu görülmektedir. Bar Ilan Univ. (f=18), Univ. Oslo (f=12), Open Univ. Israel (f=10) ve Dumlupınar Univ. (f=8) örgütsel vatandaşlık davranışı temalı yayınlar konusunda öne çıkan diğer kurumlar arasında ilk beş sırada yer almaktadır.

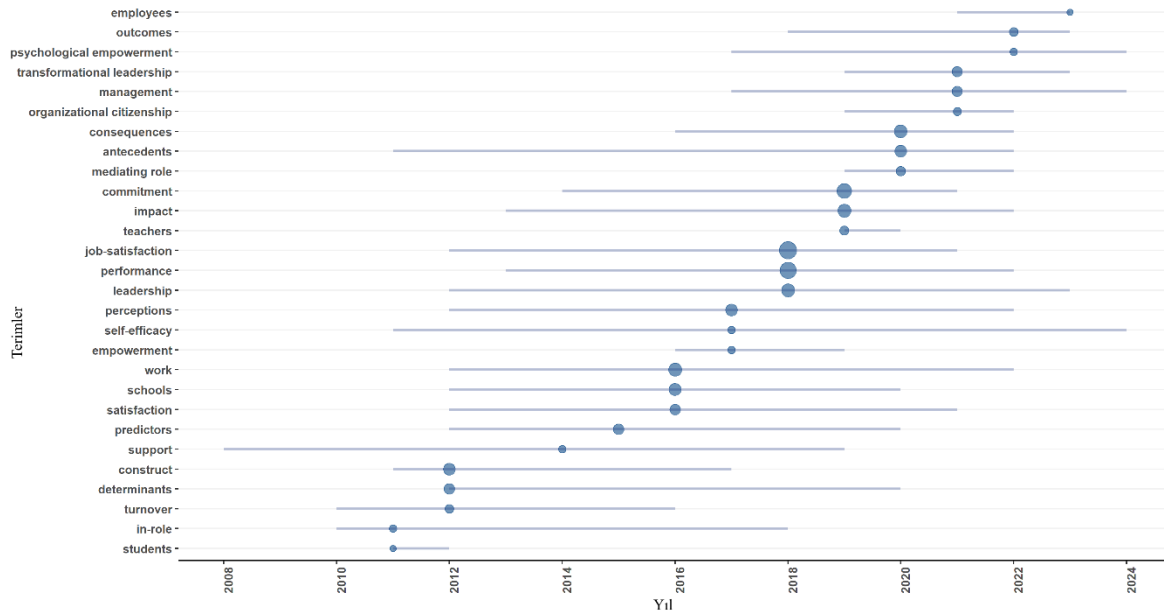

(f=41), "impact" (etki) ve "leadership" (liderlik) (f=29) örgütsel vatandaşlık çalışmalarının çeşitli boyutlarda incelendiğini ortaya koymuştur.

Diğer sık kullanılan anahtar kelimeler arasında örgütsel dinamiklerin önemli unsurlarını vurgulayan "organizational-culture" (f=23), "engagement" (f=22) ve "motivation" (f=20) yer almıştır. Bu anahtar kelimeler örgütsel vatandaşlık davranışının teorik çerçevesinin çizilmesinde kritik rol oynayan temalara işaret etmektedir.

3.6.2. Araştırma Eğilimleri

Örgütsel vatandaşlık alanındaki akademik çalışmaların eğilimleri incelenmiş ve bulgular Şekil 10'da verilmiştir.

Şekil 9. Örgütsel vatandaşlık temalı yayınların anahtar kelimelerine göre kelime bulutu

Şekil 10'da eğilimleri belirlemek için kullanılan veriler, yıllar arasında uzayan çizgi eğilimlerin zaman içindeki değişimini temsil ederken kabarcık boyutları eğilim terimlerinin yaygınlığını göstermektedir. Bu boyutlar, belirli bir dönemde anahtar kelime olarak çok sayıda yayında ilgili terimlerin kullanıldığını ifade etmektedir.

Şekil 10'da verilen bilgilere göre 2010 yılından önceki döneme ait belirgin bir eğilim gözlenmemiştir. Ancak 2010 ve 2020 yılları arasında bazı terimlerin öne çıktığı görülmektedir.

Örneğin; "in-role" terimi, 2010 yılından itibaren gündeme gelmiş ve 2018 yılına kadar etkisini sürdürmüştür. "Determinants" terimi ise 2012 yılında ön plana çıkmış ve 2020 yılına kadar gündemde kalmıştır. "Construct" teriminin ise 2011 ile 2017 yılları arasında yoğun bir şekilde çalışıldığı anlaşılmaktadır.

Eğilimlerin yoğunluk bakımından analizinde bazı terimlerin farklı yıllarda öne çıktığı görülmüştür. Örneğin; "turnover" (2010-2016), "students" (2011-2012), "construct" (2011-2017), "determinants" (2012-2020) gibi terimler bu süreçte yoğun bir şekilde ele alınmıştır. Özellikle "construct" teriminin diğer terimlere kıyasla daha geniş bir zaman diliminde çalışıldığı ve yaygınlık açısından önemli olduğu görülmektedir.

4. Sonuç ve Tartışma

Araştırma bulguları değerlendirilirken ortaya çıkan yayın sayısı ve makale başına düşen ortalama atıf sayısı bulguları birlikte değerlendirildiğinde oldukça manidar sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür. Öncelikle örgütsel vatandaşlık davranışı üzerine odaklanan eğitim bilimleri araştırmalarının WoS veri tabanında ilk olarak 2000 yılında yayımlanmaya başlamıştır. ÖVD'nin teorik temelleri Organ (1988) tarafından ortaya konulan "The Good Soldier Syndrome" eseriyle atılmıştır. Bu temel eser ÖVD'nin bireylerin iş yerindeki gönüllü ve görev tanımı dışındaki davranışlarını açıklamada kritik bir yapı taşı olarak literatüre kazandırılmıştır. Ancak WoS'a yönelik akademik çalışmalar yürüten çevrelerin düzenli bir ilgisinin olmadığı gözlemlenen ÖVD kavramı, yayın yapma anlamında bazı yıllarda hiç ilgi görmezken 2015 yılından sonra önemli bir ilginin odak noktası olmuştur. 2023 yılında yayın sıklığının en yüksek düzeyine ulaşarak 16 araştırmanın yayınlandığı tespit edilmiştir. Podsakoff et al. (2000) da ÖVD literatürünün kapsamlı bir incelemesini yaptığı araştırmasında kavrama yönelik araştırma sayılarında yıllara göre dalgalanmaların olduğunu grafiklerle ortaya koymuştur. Buna göre ÖVD çalışmalarına yönelik ilgi kavramın ortaya çıkışından itibaren yıllara göre artan yada azalan trendlerle devam ettiği söylenebilir. Mevcut araştırmada ortaya konulan bir diğer sonuç, örgütsel vatandaşlık konusunda araştırmalarda yapılan atıflardır. Kavrama yönelik ilk atıflar ilk yayın ile birlikte 2000 yılında başladığı görülmektedir. Kavrama yönelik makale başına ortalama atıf sayısının en yüksek olduğu yılın 2004 olduğu görülmektedir. Makale başına ortalama atıf sayıları bu zirveden günümüze kadar ciddi bir düşüş ivmesiyle devam etmiştir. Bu bağlamda çalışmada ortaya konulan yayın sayısı ve makale başına ortalama atıf sayıları birlikte incelendiğinde önemli sonuçlara ulaşılmaktadır. Öncelikle ÖVD'ye

yönelik yapılan yayınlar ile atıflar ters orantıya sahiptir. ÖVD çalışmaları yıllara göre artarak devam ederken bu çalışmalara yapılan atıf ortalamalarının sayıları düşmektedir. Dolayısıyla yayın sayılarında artış olsa da kavrama yönelik akademik ilginin 2005 yılından itibaren ciddi bir düşüş yaşadığı söylenebilir. Bu durum Podsakoff et al. (2009) tarafından yapılan meta-analizde ortaya konulan ÖVD'nin bireysel ve örgütsel düzeydeki etkilerinin teorik ve ampirik olarak doygunluğa ulaşması ile açıklanabilir. Literatürde ÖVD'nin belirgin bir şekilde incelenmesinin ilk dönemlerinde kavramın getirdiği yenilik ve uygulamaya dönük katkıların, atıf sayılarının yüksek olmasında etkili olduğu söylenebilir.

Araştırmada ortaya çıkan bir diğer sonuç, yayınların atıf sayıları ile ilgilidir. WoS veri tabanında ÖVD odaklı yayınlarda en fazla atıf alan makalelerin yayınlanma tarihleri itibarıyla belirgin bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir. Çalışmalarda genel olarak yayın tarihinden itibaren geçen süre arttıkça atıf sayısında da artış olduğu görülmektedir. Bu kapsamda en fazla atıf alan çalışmaların sırasıyla Bogler & Somech (2004), Nguni, Slegers, & Denessen (2006), Somech & Drach-Zahavy (2000), Somech & Bogler (2002), Hoy, Hoy & Kurz (2008) olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmalar incelendiğinde eğitim liderliği ile örgütsel davranış bağlamında disiplinlerarası bir yaklaşımın benimsendiği fark edilmektedir. Ayrıca yayınlandığı yıl içerisinde yarattığı etki değerine göre belirlenen “Normalized TC” değerleri incelendiğinde Hoy, Hoy & Kurz (2008) çalışmalarının oldukça önemli ve özgün bir değere sahip olduğu görülmektedir. Hoy'un örgütsel iklim, liderlik ve öğretmen davranışları arasındaki ilişkilere odaklanan çalışmaları bu alanda bir paradigma değişimi yaratmıştır. Özellikle eğitim örgütlerinde açık sistem teorisini temel alan yaklaşımı, ÖVD ile okul iklimi ve liderlik tarzları arasındaki ilişkileri daha derinlemesine anlamamıza olanak sağlamıştır (Hoy, Tarter & Kottkamp, 1991). Bu durum eğitim bilimlerinde ÖVD literatürüne katkı sağlayan diğer önemli çalışmaları da açıklamak için bir zemin sunmaktadır. Bu bağlamda Hoy ve arkadaşlarının (2008) çalışmasının yüksek “Normalized TC” değerine sahip olmasının nedenlerinden biri; yalnızca teorik bir yenilik sunmakla kalmayıp, aynı zamanda eğitim yönetimi bağlamında pratik çıktılara da olanak sağlaması olarak yorumlanabilir.

Araştırma kapsamında elde edilen bir diğer sonuç da ÖVD çalışmalarında ortak atıf alan araştırma ve yazarlar ile ilgilidir. ÖVD alanyazında en fazla ortak atıf değerine sahip çalışmalar Podsakoff et al. (2000), Dipaola & Tschannen-Moran (2001) ve Organ (1997) çalışmalarıdır. Buna göre bu çalışmalar ÖVD kavramının oluşumu için önemli birer bilgi birikimi olarak sınıflandırılabilir.

Ayrıca yapmış olduğu çalışmalarla ÖVD alanyazında en etkili araştırmacısı ise ÖVD kavramını farklı bağlamlarda ele alan Somech A. olduğu görülmektedir. Bunun yanında Somech A. 17 yayın yaparak eğitim bilimleri bağlamında ÖVD alanyazınındaki en üretken yazar olduğu belirlenmiştir. Alanyazın incelendiğinde Somech sadece üretkenliğiyle değil aynı zamanda kavramın farklı bağlamlara uygulanabilirliğini gösteren araştırmalarıyla da dikkat çekmektedir. Somech den sonra en etkili yazarlar sırasıyla 6'şar yayın yapan Bogler R., ve Shapira-Lishchinsky O.; 5'er yayın yapan Altinkurt Y. ve Yılmaz K. olduğu görülmektedir. Ayrıca araştırma sonuçları ÖVD temalı yayınlara en ilgili kurumlar sıralamasının oluşumunda da bu yazarların bağlı oldukları üniversitelerin listelendiği görülmektedir. Örneğin Somech A. University of Haifa'da; Yılmaz K. ise Dumlupınar Üniversitesinde görev yapmaktadırlar. Buna göre araştırmacıların çalışma alanlarının görev yaptıkları kurumların ilgi alanları ile ilişkili olduğu söylenebilir. Bunun yanında bu üniversitelerin araştırmacılara sunduğu akademik altyapı ve desteklerin, üretkenlik düzeylerini artırdığı ve çalışmaların uluslararası alanyazında etkili olmasına katkı sağladığı yorumu da yapılabilir.

Araştırma sonuçlarına göre WoS veri tabanında ÖVD araştırmalarının en fazla yayımlandığı dergilerin sırasıyla "Journal of Educational Administration", "Educational Management Administration & Leadership" ve "Teaching and Teacher Education" isimli dergiler olduğu tespit edilmiştir. Bu dergilerde yapılan yayınların eğitim yönetimi ve öğretmen eğitimi temalarına odaklandığı söylenebilir. Buna göre ÖVD üzerine çalışma yapacak olan araştırmacıların öncelikle bu dergilere odaklanmaları yararlı olacaktır.

Araştırma kapsamında ÖVD odaklı çalışmaların yıllara göre eğilimleri ve araştırmacılar tarafından kullanılan anahtar kelimeler incelenmiştir. Anahtar kelime kullanımına ilişkin eğilimin yıllara göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Ortaya çıkan bulgulara göre alanda en çok iş doyumunu ve performans odaklı çalışmaların yürütüldüğünü göstermektedir. Bunun yanında bağlılık, liderlik, örgüt kültürü, motivasyon gibi kavramların da baskın olarak çalışıldığı görülmektedir. Buna göre ÖVD kavramı ile ilişkilendirilen anahtar kelimelerin yararlı örgütsel davranışlardan oluştuğu söylenebilir.

Araştırma sonuçlarına göre ÖVD üzerine yapılan çalışmaların sayısı artmasına rağmen makale başına düşen atıf sayılarında düşüş gözlemlenmiştir. Bu durum literatürde teorik ve ampirik doygunluğa ulaşılmasıyla ilişkilendirilebilir. Bu nedenle gelecekteki araştırmaların ÖVD

kavramını yeni teorik çerçevelerle ele alması, disiplinlerarası yaklaşımları benimsemesi ve özellikle liderlik, örgüt kültürü ve motivasyon gibi diğer örgütsel davranış temalarıyla ilişkilendirerek yenilikçi modeller geliştirmesi önerilmektedir.

ÖVD üzerine yapılan çalışmaların eğitim yönetimi bağlamındaki pratik uygulamaları artırma potansiyeline sahip olduğu görülmektedir. Bu nedenle araştırmacıların okul iklimi, öğretmen motivasyonu ve öğrenci başarısı gibi pratik alanlarda ÖVD'nin etkisini araştırması önerilmektedir. Ayrıca çalışmaların sonuçlarının eğitim politikalarına ve liderlik uygulamalarına entegre edilmesi, ÖVD literatürünün hem akademik hem de uygulamalı değerini artırabilir. Bu doğrultuda yerel ve uluslararası bağlamlarda uygulamalı araştırmalara ağırlık verilmelidir.

Kaynakça

Bateman, T. S., & Organ, D. W. (1983). Job satisfaction and the good soldier: The relationship between affect and employee "citizenship". *Academy of management Journal*, 26(4), 587-595.

Birkle, C., Pendlebury, D. A., Schnell, J., & Adams, J. (2020). Web of Science as a data source for research on scientific and scholarly activity. *Quantitative Science Studies*, 1(1), 363-376.

Bogler, R., & Somech, A. (2004). Influence of teacher empowerment on teachers' organizational commitment, professional commitment and organizational citizenship behavior in schools. *Teaching and Teacher Education*, 20(3), 277-289. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2004.02.003>

Çelik, M. (2007). *Örgüt kültürü ve örgütsel vatandaşlık davranışı: Bir uygulama*. Yayınlanmamış doktora tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çetin, F. (2011). *Örgütsel vatandaşlık davranışlarının açıklanmasında örgütsel bağlılık, iş tatmini, kişilik ve örgüt kültürünün rolü*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çetin, M., Yeşilbağ, Y., & Akdağ, B. (2003). Öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışı. *Malatya Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 17, 39-54.

Çınar, F. (2001). Organizasyonel davranış alanında yeni bir yaklaşım: Organizasyonel vatandaşlık kavramı. *İş, Güç - Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 3(1).

Dipaola, M., & Tschannen-Moran, M. (2001). Organizational citizenship behavior in schools and its relationship to school climate. *Journal of school leadership*, 11(5), 424-447.

Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of business research*, 133, 285-296.)

Eagan, M. K., Sharkness, J., Hurtado, S., Mosqueda, C. M., & Chang, M. J. (2011). Engaging undergraduates in science research: Not just about faculty willingness. *Research in Higher Education*, 52(2), 151–177. <https://doi.org/10.1007/s11162-010-9189-9>

Elstad, E., Christophersen, K., & Turmo, A. (2012). The strength of accountability and teachers' organisational citizenship behaviour. *Journal of Educational Administration*, 50(5), 612–628.

Erdoğan, İ. (2010). *Örgütsel bağlılığın örgütsel vatandaşlık davranışı üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Haass, O., Akhavan, P., Miao, Y., Soltani, M., Jan, T., & Azizi, N. (2023). Organizational citizenship behaviour on organizational performance: A knowledge-based organization. *Knowledge Management & E-Learning*, 15(1), 85–102.

Hoy, A. W., Hoy, W. K., & Kurz, N. M. (2008). Teacher's academic optimism: The development and test of a new construct. *Teaching and Teacher Education*, 24(4), 821–835. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2007.08.004>

Hoy, W. K., Tarter, C. J., & Kottkamp, R. B. (1991). *Open schools, healthy schools: Measuring organizational climate*. Sage Publications.

Kaplan, İ. (2011). *Yönetim ve organizasyon bilim dalı örgütsel vatandaşlık davranışı ve iş tatmini ilişkisi: Konya emniyet teşkilatı üzerinde bir uygulama*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karaaslan, A., Özler, D. E. ve Kulaklıoğlu, A. S. (2009). Örgütsel vatandaşlık davranışı ve bilgi paylaşımı arasındaki ilişkiye yönelik bir araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 1 (2), 135-160.

Karaman, A. ve Aylan, S. (2012). Örgütsel vatandaşlık. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(1).

Lotka, A.J. (1926) The Frequency Distribution of Scientific Productivity. *Journal of the Washington Academy of Sciences*, 16, 317-323.

Mammadova, M. (2022). *Örgütsel stresin örgütsel vatandaşlık davranışına etkisinde örgütsel sosyalleşmenin aracı rolü: Azerbaycan devlet üniversitelerinde çalışan akademisyenlere yönelik bir araştırma*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

McShane, S., & Glinow, M. V. (2014). *Organizational behavior* (7th ed.). New York, NY: McGraw-Hill Education.

Nguni, S., Slegers, P., & Denessen, E. (2006). Transformational and transactional leadership effects on teachers' job satisfaction, organizational commitment, and organizational citizenship behavior in primary schools: The Tanzanian case. *School Effectiveness and School Improvement*, 17(2), 145–177. <https://doi.org/10.1080/09243450600565746>

Oplatka, I. (2006). Going beyond role expectations: Toward an understanding of the determinants and components of teacher organizational citizenship behavior. *Educational Administration Quarterly*, 42(3), 385–423. <https://doi.org/10.1177/0013161X05285987>

Organ, D. W. (1988). *Organizational citizenship behavior: The good soldier syndrome*. Lexington, MA: Lexington Books.

Organ, D. W. (1997). Organizational citizenship behavior: It's construct clean-up time. *Human Performance*, 10(2), 85–97. https://doi.org/10.1207/s15327043hup1002_2

Organ, D. W., & Ryan, K. (1995). A meta-analytic review of attitudinal and dispositional predictors of organizational citizenship behavior. *Personnel psychology*, 48(4), 775-802.

Podsakoff, P. M., MacKenzie, S. B., Paine, J. B., & Bachrach, D. G. (2000). Organizational citizenship behaviors: A critical review of the theoretical and empirical literature and suggestions for future research. *Journal of Management*, 26(3), 513–563.

Podsakoff, P. M., Whiting, S. W., Podsakoff, N. P., & Blume, B. D. (2009). Individual- and organizational-level consequences of organizational citizenship behaviors: A meta-analysis. *Journal of Applied Psychology*, 94(1), 122–141.

Polat, S. (2007). *Ortaöđretim öğretmenlerinin örgütsel adalet algıları, örgütsel güven düzeyleri ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış doktora tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Serinkan, C., & Erdiş, Y. Ü. (2014). *Dönüşümcü liderlik bağlamında örgütsel vatandaşlık ve örgütsel adalet*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Sezgin, F. (2005). Örgütsel vatandaşlık davranışları: kavramsal bir çözümleme ve okul açısından bazı çıkarımlar. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, (1), 317-339.

Smith, C. A., Organ, D. W., & Near, J. P. (1983). Organizational citizenship behavior: Its nature and antecedents. *Journal of Applied Psychology*, 68(4), 653–663. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.68.4.653>

Somech, A. (2010). Participative decision making in schools: A mediating-moderating analytical framework for understanding school and teacher outcomes. *Educational Administration Quarterly*, 46(2), 174–209. <https://doi.org/10.1177/1094670510361745>

Somech, A., & Bogler, R. (2002). Antecedents and consequences of teacher organizational and professional commitment. *Educational Administration Quarterly*, 38(4), 555–577. <https://doi.org/10.1177/001316102237672>

Somech, A., & Drach-Zahavy, A. (2000). Understanding extra-role behavior in schools: The relationships between job satisfaction, sense of efficacy, and teachers' extra-role behavior. *Teaching and Teacher Education*, 16(5–6), 649–659. [https://doi.org/10.1016/S0742-051X\(00\)00012-3](https://doi.org/10.1016/S0742-051X(00)00012-3)

Somech, A., & Ron, I. (2007). Promoting organizational citizenship behavior in schools: The impact of individual and organizational characteristics. *Educational Administration Quarterly*, 43(1), 38–66. <https://doi.org/10.1177/0013161X06291254>

Tutar, H. (2016). *Örgütsel davranış(Örgüt teorileri ve çağdaş yaklaşımlar açısından)*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Ünler, E. (2018). Çalışma yaşamında davranış. In A. Keser, G. Yılmaz, & S. Yürür (Eds.), *Genişletilmiş 4. Baskı* (pp. xx-xx). Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Wang, D., & Jia, Q. (2023). Twenty years of research development on teachers' critical thinking: Current status and future implications—A bibliometric analysis of research articles collected in WOS. *Thinking Skills and Creativity*, 48, 101252.

Williams, L. J., & Anderson, S. E. (1991). Job satisfaction and organizational commitment as predictors of organizational citizenship and in-role behaviors. *Journal of management*, 17(3), 601-617.

Van Eck, N., & Waltman, L. (2010). Software survey: VOSviewer, a computer program for bibliometric mapping. *scientometrics*, 84(2), 523-538.

Yener M. ve Aykol, S. E. (2009). Girişimcilik değerleri ve örgütsel vatandaşlık davranışı üzerine bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(1), 255-271.

Yılmaz, K. (2012). İlköğretim okulu öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 2 (2), 1-14.